

«Ο μαέστρος “υποφέρει” στο Ηρώδειο»

Ο Μιχάλης Οικονόμου μιλάει για τις συναυλίες που θα διευθύνει στις 21 και 30 Ιουνίου σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη αντίστοιχα, την πρόκληση των ανοικτών χώρων, για την πρόοδο που έχει συντελεστεί στην εν Ελλάδι μουσική εκπαίδευση και για τη νέα γενιά μουσικών

Στον Κοσμά Βίδο

Πρόσφατα διηύθυνε τη Βασιλική Φιλαρμονική Ορχήστρα του Λονδίνου στην έδρα της, συνεργασία που τοποθετείται στα highlights του πλούσιου σε εμφανίσεις στις σκηνές του εξωτερικού βιογραφικού του. Ο **Μιχάλης Οικονόμου**, ένας από τους πιο δραστήριους Έλληνες αρχιμουσικούς, συνθέτες και καθηγητές διευθύνσεων ορχήστρας, επιστρέφει τώρα για δύο εμφανίσεις σε Αθήνα και σε Θεσσαλονίκη: Στις 21 Ιουνίου θα διευθύνει την καθιερωμένη συναυλία της Εθνικής Συμφωνικής Ορχήστρας της ΕΡΤ στο Ηρώδειο για την Παγκόσμια Ημέρα Μουσικής. Στις 30 του ίδιου μήνα θα διευθύνει στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, τη Φιλαρμονική Ορχήστρα της Σόφιας και τη Φιλαρμονική της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας στα «Carmina Burana» του *Karl Orf*.

Με αφορμή τις δύο σημαντικές αυτές εμφανίσεις, μιλήσαμε με τον Μιχάλη Οικονόμου για τη διαδικασία της συναυλιακής εμπειρίας, για τις συνεργασίες του με τις ελληνικές αλλά και με τις ορχήστρες του εξωτερικού και για τη μουσική παιδεία, τομέα στον οποίο αφιερώνει μεγάλο μέρος του χρόνου του.

Για να ξεκινήσουμε από τη συναυλία του Ηρώδειου για την Παγκόσμια Ημέρα Μουσικής, παρουσιάζετε εξαιρετικά πλούσιο πρόγραμμα με έργα συνθετών όπως ο Σμέτανα, ο Μασκάνι, ο Ελγκαρ, ο Βάγκνερ, ο Ραβέλ αλλά και ο Γιάννης Κωνσταντινίδης. Με ποια κριτήρια έγινε η επιλογή;

«Θέλαμε να παίξουμε όμορφες μουσικές από πολλές χώρες. Δεν σας κρύβω ότι βασανίστηκε πολύ και για να κάνω την επιλογή αλλά ακόμα περισσότερο για να αποφασίσω τη σειρά που θα ακουστούν τα έργα ώστε να λειτουργήσουν όσο γίνεται καλύτερα. Εγγραφα, εορτήματα και πάλι από την αρχή. Σε παρόμοιες συναυλίες σκέφτομαι βεβαίως το ακροατήριο, πώς θα εισπράττει αυτό που θα παρουσιάσουμε, αλλά έχω να σκεφτώ και τους μουσικούς της ορχήστρας. Σε αυτή την περίπτωση εννοώ κυρίως τα πνευστά που σε κάποια από τα έργα που παρουσιάζουμε παίζουν συνέχεια και μάλιστα σε ανοικτό χώρο».

Είναι τελικά δύσκολο θέατρο για τους μουσικούς το Ηρώδειο;

↑ Στο Ηρώδειο ο Μιχάλης Οικονόμου θα παρουσιάσει ένα εξαιρετικά πλούσιο πρόγραμμα με έργα συνθετών όπως ο Σμέτανα, ο Μασκάνι, ο Ελγκαρ, ο Βάγκνερ, ο Ραβέλ και ο Γιάννης Κωνσταντινίδης. Στη Θεσσαλονίκη θα διευθύνει τα «Carmina Burana» του *Karl Orf*

«Είναι μαγικός χώρος για να κάνεις μουσική αλλά όπως έλεγε και ο μεγάλος Δημήτρης Μητρόπουλος την ίδια στιγμή τη μουσική την αδικείς σε αυτόν τον χώρο. Γιατί χάνονται πολλά πράγματα, λεπτομέρειες που στον ανοικτό χώρο δεν μπορούν να ακουστούν. Έχω δει φημιόμενες ορχήστρες να αντιμετωπίζουν προβλήματα».

Από τη δική σας εμπειρία υπάρχει κάποιο μυστικό που σε βοηθά να αποφύγεις τέτοια προβλήματα;

«Η μουσική πρέπει να ακούγεται με ακρίβεια και καθαρότητα. Και οι μουσικοί πρέπει όταν παίζουν να ακούνε ο ένας τον άλλον. Στο Ηρώδειο δεν ακούς καλά τον διπλανό

σου. Είναι άλλες οι αποστάσεις, ο ήχος δεν αντιπνέει όπως στον κλειστό χώρο... Οπότε αναγκαστικά αλλάζει η διαδικασία. Οι μουσικοί βασίζονται αποκλειστικά στον μαέστρο, γεγονός που κάνει το έργο του πιο δύσκολο. Ο μαέστρος “υποφέρει” στο Ηρώδειο (ο.σ.α: γελάει). Όπως λέω και στους μαθητές μου η μουσική είναι η μοναδική τέχνη η οποία δημιουργείται με το αφτί, ερμηνεύεται με το αφτί και εισπράττεται με το αφτί από το ακροατήριο. Μπορείς να πας σε μία συναυλία και να την απολαύσεις όλη με μάτια κλειστά. Και ένας μουσικός μπορεί να παίξει χωρίς μαέστρο αν οι συνθήκες του επιτρέπουν να ακούσει καλά. Επειδή λοιπόν στο Ηρώδειο δεν υπάρχουν αυτές οι

συνθήκες, ο μαέστρος και οι μουσικοί του θα πρέπει να εργαστούν διαφορετικά από ό,τι σε μία κλειστή αίθουσα για να φτάσουν στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Πρέπει να δουλέψει πολύ (και) η όραση. Ο μαέστρος θα κάνει πολύ μεγαλύτερες κινήσεις από εκείνες που θα έκανε πιθανώς σε μια κλειστή αίθουσα, για να τον βλέπουν. Οπότε, μας αρέσουν οι ανοικτοί χώροι, ειδικά όταν έχουν την ιστορία του Ηρώδειου, αλλά προτιμάμε τους κλειστούς».

Από την πολυσυλλεκτική συναυλία του Ηρώδειου στα «Carmina Burana» του Μεγάλου Μουσικής Θεσσαλονίκης. Πώς προσεγγίζει ο μαέστρος ένα έργο σαν αυτό που έχει περάσει στη σφαίρα του μύθου;

«Νομίζω ότι και πάλι το μυστικό είναι στο χτίσιμο. Το έργο αποτελείται από μεσαιωνικά τραγούδια. Αν εγώ βασανίστηκα μία φορά για να βάλω τα έργα του Ηρώδειου στη σειρά, μπορώ να φανταστώ πόσο βασανίστηκε ο Ορφ για να βάλει αυτά τα τραγούδια σε μία σειρά. Ωστε να βγάλουν ένα νόημα όχι ως πολλά, ξεχωριστά, μικρά κομμάτια αλλά ως σύνολο. Ο μαέστρος που θα καταφέρει να κρατήσει τη μαγεία ζωντανή έτσι όπως εναλλάσσονται αυτά τα τραγούδια, με τις εντάσεις τους, με τις κορυφώσεις του, με τις παύσεις τους (είναι και οι παύσεις πολύ σημαντικές στην ερμηνεία ενός έργου) νομίζω πως έχει κερδίσει το στοίχημα».

Εκτός από μαέστρος είστε και συνθέτης. Ποια από τις δύο ιδιότητές σας είναι πιο απαιτητική;

«Υπήρξα full time συνθέτης, έχω γράψει πολλή μουσική. Από τις δύο ιδιότητες του περφόρμερ – γιατί ο μαέστρος είναι περφόρμερ – και του δημιουργού, θεωρώ πως η δουλειά του συνθέτη είναι μεγαλύτερο βασανιστήριο. Έχει τύχει να γράφω μουσική όλο το βράδυ και το πρωί να σκίζω όλα τα χαρτιά και να αρχίζω από την αρχή. Στη διεύθυνση ορχήστρας αν μελετήσεις οκτώ ώρες έχεις κάνει μια επένδυση, είναι αλλιώς, θα αποδώσει».

Ερχεστε σε επαφή με νέους ανθρώπους. Ζούμε σε μια εποχή που κατηγορούμε τις νεότερες γενιές ότι είναι πιο αδιάφορες, ότι ζουν κολλημένες στις οθόνες των κινητών τους κ.λπ. Εσείς πώς τους βλέπετε; Κατανοούν οι νέοι μουσικοί τη μουσική με τον τρόπο που την κατανοούσατε εσείς;

«Η νέα γενιά έχει την πολύ μεγάλη ατυ-

Η μουσική είναι η μοναδική τέχνη η οποία δημιουργείται με το αφτί, ερμηνεύεται με το αφτί και εισπράττεται με το αφτί από το ακροατήριο. Στο Ηρώδειο πρέπει να δουλέψει πολύ (και) η όραση

χία να είναι θύμα της τεχνολογίας, να μη ζει τη ζωή της παρά μέσα από τα κινητά τηλέφωνα της και το Instagram – όχι όλοι βεβαίως... Αλλά έχει και την πολύ μεγάλη τύχη να μπορεί να χρησιμοποιήσει την τεχνολογία προς όφελός της. Επιπλέον μπορεί να κάνει πολύ καλύτερες σπουδές, όχι μόνο στο εξωτερικό αλλά και στην Ελλάδα. Γιατί έχουν γίνει και εδώ μικρά μεν αλλά πολύ σημαντικά βήματα προόδου στον χώρο της παιδείας. Όταν είχα αποφασίσει στα είκοσι τέσσερα μου να σταματήσω το βιολί (ήμουν μόνιμος στην Κρατική Ορχήστρα Αθηνών) και να γίνω μαέστρος, πήγα στο εξωτερικό γιατί δεν υπήρχε κανείς για να μου μάθει να διευθύνω στην Ελλάδα. Και πήγα ως αυτοδίδακτος, όπως όλοι όσοι διευθύνουν σήμερα στην Ελλάδα, και ο Λογιάδης και ο Καρυτινός και οι πιο παλιοί όπως ο Φιδετζής, αλλά και μαέστροι της γενιάς μου όπως ο Καρύδης και ο Χριστόπουλος. Όλοι φύγαμε ως αυτοδίδακτοι! Τώρα διδάσκει εδώ ο Καρυτινός, ο Λογιάδης είναι καθηγητής στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο στην Κέρκυρα, ο Βράνος είναι στη Μακεδονία... Υπάρχουν καλοί δάσκαλοι, εξαιρετικά καταρτισμένοι, τα παιδιά μπορούν να κάνουν τις σπουδές τους και στην Ελλάδα, δεν είναι ανάγκη να ξενιτευτούν. Γ' αυτό και από τη νέα γενιά μουσικών βγαίνουν τόσο πολλά talenta. Κάνει μια ακρόαση π.χ. η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών για μία θέση, εμφανίζονται σαράντα παιδιά και από αυτά τα τριάντα πέντε είναι εξαιρετικά!».

Εσείς τι άλλο ετοιμάζετε εκτός από τις εμφανίσεις σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη;

«Μόλις επέστρεψα από μία συναυλία στην Αρμενία, με περιμένουν και δύο συναυλίες

στη Ρουμανία. Εφέτος ήταν πολύ παραγωγικός ο χειμώνας μου γιατί είχα και το ντεμπούτο μου με τη Βασιλική Φιλαρμονική Ορχήστρα του Λονδίνου στην έδρα της, στο Λονδίνο. Υπήρξε μια πολύ καλή συνεργασία, τόσο καλή που κλείσαμε και δύο ακόμη συναυλίες για την επόμενη σεζόν. Συζητάμε και για άλλα πράγματα, και αυτό είναι μια πολύ όμορφη εξέλιξη για την καριέρα μου. Έχω πάντα πολλή δουλειά και στην Ελλάδα με την Ορχήστρα της ΕΡΤ, μια ορχήστρα με εξαιρετικούς μουσικούς που όμως είναι κυριολεκτικά μισή ως προς τη στελέχωσή της και η οποία μου τρώει πολλή ενέργεια. Οι ελληνικές ορχήστρες χρειάζονται υπερπροσπάθεια από τους μουσικούς τους για να λειτουργούν, δεν λέω κάτι καινούργιο. Όμως είναι αισιόδοξος. Με όλα τα προβλήματα χάρη στην προσπάθεια και στην αφοσίωση ταλαντούχων ανθρώπων που ασχολούνται σοβαρά με τη μουσική πάμε καλά νομίζω, και θα πάμε ακόμα καλύτερα».

Έχει τύχει να γράφω μουσική όλο το βράδυ και το πρωί να σκίζω όλα τα χαρτιά και να αρχίζω από την αρχή. Στη διεύθυνση ορχήστρας αν μελετήσεις οκτώ ώρες έχεις κάνει μια επένδυση, θα αποδώσει